

מצוה סא שהזהירנו מעבור על שבועות בטוי, והוא אמרו יתברך לא תשבעו בשמי לשקר, ושבועת בטוי הוא שנשבע על ענינים שאפשר לנו לעשותן או שלא נעשה בלא מניעות התורה ונשבענו על דבר מהם שנעשהו או שלא נעשהו, והנה חובה עלינו לקיים מה שנשבענו והזהרנו שלא לעבור על השבועה, והוא באמרו ולא תשבעו בשמי לשקר. ובגמרא שבועות (דף כ"א) אמרו איזוהי שבועת שקר נשבע להחליף, ותקנו זאת ואמרו אימא נשבע והחליף רוצה לומר שהוא נשבע על דבר ועשה הפך מה שנשבע עליו. ושם התבאר בשלישי משבועות ובתמורה (דף ג') גם כן הוא שמשבועת שקר היא העברת שבועת ביטוי. והוא אמרם שבועת שקר ה"ד כלומר איך תהיה שבועת שקר שאין בה מעשה, שזה היתה כוונת זה המאמר הקודמת שם, אי נימא שלא אוכל ואכל התם מעשה עבד אלא דאמר אוכל ולא אכל ההוא מי לקי והא איתמר עלה וכו'. והעובר על לאו זה אם היה מזיד לוקה ואם היה שוגג יקריב קרבן עולה ויורד כמו שבארנו במצוה ע"ב ממצות עשה. והוא אמרו בגמרא משבועות (שם) זו היא שבועת בטוי שחייבין על זדונה מלקות ועל שגגתה קרבן עולה ויורד, ושם התבאר משפטי מצוה זו. ודע שאמרם בזאת המצוה שהמזיד בה חייב מלקות אין מאמרם זה ממה שיורה שיש עון יתחייב מלקות אע"פ שלא היה בזדון, אבל כשתשמע אותו שיורה שיאמר בשום עון שהוא חייב מלקות בין מה שקדם בין מה שיבא, דע שלא יתחייב לו זה אלא אם כן היה מזיד בעדים והתראה כמו שהתבאר מתנאי העדים והתראה במסכת סנהדרין, אולם השוגג או האנוס אינו חייב בשום פנים לא מלקות ולא כרת וכל שכן מיתת בית דין, וזה מתחייב בכל המצות ודעהו. ואולם נבאר בקצת מצות ונאמר ואם היה מזיד חייב מלקות או מיתה להיותו חייב קרבן אם היה שוגג באותו ענין, כי אין כל עון חייב בשגגה קרבן, אבל כל מה שיתחייב מלקות (או כרת) או מיתת בית דין לא יתחייבו בו כי אם בעדים והתראה, וידוע כי ההתראה היא להבחין בין שוגג למזיד. ודע זה השורש ולא תבקשנו לכפול זאת. (קדושים תהיו, הפלאה הלכות שבועות פ"א):